

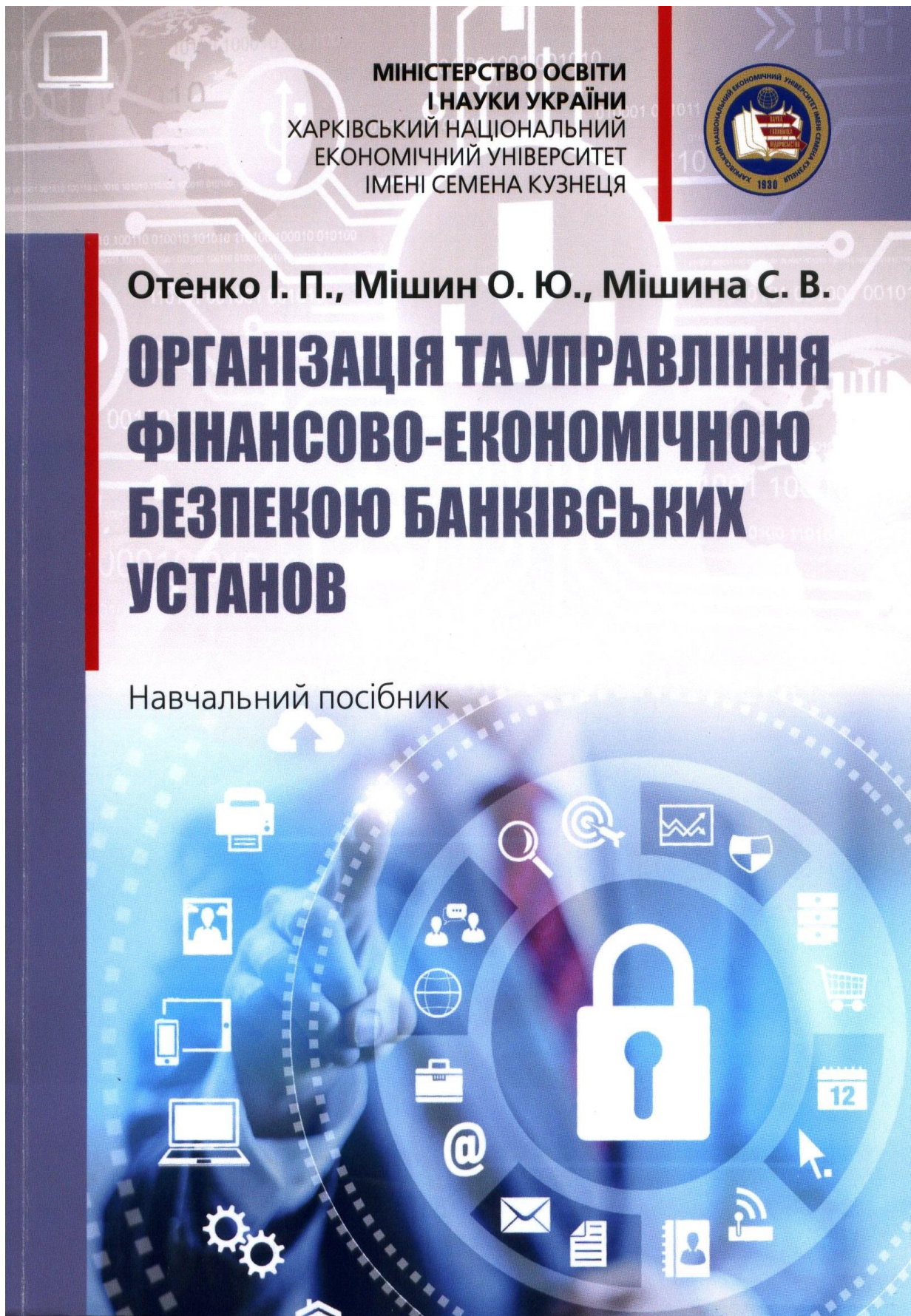
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Отенко І. П., Мішин О. Ю., Мішина С. В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Навчальний посібник

УДК 336.71:005.922.1:33(075)

ББК 65.9-98я7

О-82

Рецензенти: докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки і менеджменту Інституту післядипломної освіти Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, академік Академії економічних наук України *Лутай Л. А.*; докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету *Криворучко О. М.*

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 3 від 05.11.2012 р.

**Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-9543 від 05.06.2013)**

Авторський колектив: докт. екон. наук, професор *Отенко І. П.* – вступ, теми 3, 4; канд. екон. наук, доцент *Мішин О. Ю.* – теми 2, 6, 7, глосарій; канд. екон. наук, доцент *Мішина С. В.* – теми 1, 5, 8 – 10.

Отенко І. П.

О-82 Організація та управління фінансово-економічною безпекою банківських установ : навчальний посібник / І. П. Отенко, О. Ю. Мішин, С. В. Мішина. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 240 с. (Укр. мов.)
ISBN 978-966-676-604-8

Подано лекційні матеріали, тестові та практичні завдання, контрольні запитання, покликані забезпечити знання теоретичних та практичних аспектів і набуття досвіду організації, планування, координації, реалізації та контролю за управлінською діяльністю у сфері фінансово-економічної безпеки банківських установ. Висвітлено питання організації та управління безпекою кредитних, валютних, касових операцій і операцій із цінними паперами.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою" всіх форм навчання.

УДК 336.71:005.922.1:33(075)

ББК 65.9-98я7

ISBN 978-966-676-604-8

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2015
© Отенко І. П., Мішин О. Ю., Мішина С. В., 2015

Зміст

Вступ.....	3
1. Основи безпеки банківської діяльності.....	7
1.1. Сутність безпеки банків, її мета й завдання.....	7
1.2. Види безпеки та форми її організації.....	10
1.3. Сили й засоби безпеки банківських та фінансових установ ...	12
1.4. Діяльність персоналу банку щодо виконання заходів безпеки	13
Семінарське заняття.....	15
Контрольні запитання	17
Тести.....	17
2. Організація управління фінансово-економічною безпекою в банку ...	20
2.1. Сутність та роль фінансово-економічної безпеки в банку	20
2.2. Об'єкти та система фінансово-економічної безпеки	22
2.3. Структура відділу безпеки в банку	25
2.4. Функції відділу безпеки	26
Практичне заняття	27
Контрольні запитання	31
Тести.....	31
3. Загрози діяльності банківських установ.....	34
3.1. Зовнішні та внутрішні загрози, їх характеристика та тенденції розвитку	34
3.2. Банківське шахрайство та зловживання службовим становищем працівників банків	39
3.3. Заходи банку щодо захисту від зовнішніх та внутрішніх загроз	45
Семінарське заняття	46
Контрольні запитання	47
Тести.....	47
4. Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банківських установах.....	50
4.1. Сутність недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства, їх вияв у банках.....	50
4.2. Можливі способи залучення до роботи працівників банку промисловими шпигунами	52
Практичне заняття	57
Контрольні запитання	59
Тести.....	60

5. Організація охорони та дій банківських установ в екстремальних умовах.....	62
5.1. Силова безпека та технічне зміцнення банків.....	62
5.2. Організація охорони установ банків.....	65
5.3. Режими охорони.....	67
5.4. Дії установ банків в екстремальних умовах.....	69
Семінарське заняття.....	77
Контрольні запитання.....	78
Тести.....	79
6. Інформаційна безпека банківських установ.....	81
6.1. Сутність інформаційної безпеки банку.....	81
6.2. Неправомірне розголошення інформації та захист від нього.....	83
6.3. Правове регулювання захисту таємниць банків.....	88
6.4. Нормативна база банку із забезпечення інформаційної безпеки.....	90
Семінарське заняття.....	92
Контрольні запитання.....	93
Тести.....	93
7. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності банківських установ.....	96
7.1. Зміст інформаційно-аналітичної роботи в банках.....	96
7.2. Функції економіста-аналітика в банках.....	98
7.3. Сутність інформаційного аудиту та моніторингу в банках.....	103
7.3.1. Сутність та завдання внутрішнього банківського аудиту.....	103
7.3.2. Сутність та види банківського моніторингу.....	105
Практичне заняття.....	112
Контрольні запитання.....	116
Тести.....	116
8. Фінансово-економічна безпека банківських установ.....	119
8.1. Захист матеріальних цінностей, обладнання та технічних засобів від протиправних зазіхань.....	119
8.2. Забезпечення безпеки банківських операцій.....	120
8.2.1. Забезпечення безпеки кредитних операцій банків.....	120
8.2.2. Забезпечення безпеки роботи банків на фондовому ринку.....	137
8.2.3. Забезпечення безпеки здійснення в банках касових операцій.....	140

8.2.4. Забезпечення безпеки валютних операцій банків.....	149
8.2.5. Боротьба з легалізацією ("відмиванням")	
незаконно отриманих грошей.....	151
Практичне заняття	154
Контрольні запитання	170
Тести.....	171
9. Забезпечення безпеки в роботі з персоналом	
банківських установ	173
9.1. Сутність кадрової безпеки банку та заходи	
щодо її забезпечення.....	173
9.2. Психологія недобросовісного працівника, клієнта, шахрая....	180
9.3. Конфлікти, запобігання їм та вирішення їх	183
Практичне заняття	186
Контрольні запитання	191
Тести.....	191
10. Безпека комп'ютерних технологій і систем	
у банківських установах.....	193
10.1. Система технічного захисту інформації банків.....	193
10.2. Забезпечення безпеки електронних платежів	197
Семінарське заняття	200
Контрольні запитання	201
Тести.....	202
Глосарій.....	204
Використана література.....	210
Додатки.....	213